

Hoe wordt een Nederlander christen?

Het is heerlijk om te zien dat ook vandaag mensen christen worden. Met 15 van die mensen heeft drs. René van Loon, Hervormd evangelist in Capelle a/d IJssel, gesproken in het kader van een onderzoek. Gaandeweg die gesprekken heeft hij geprobeerd zicht te krijgen op hun weg van een onkerkelijke achtergrond tot het belijdend lidmaatschap van een kerkelijke gemeente. In die weg is een aantal fasen te onderscheiden. Wanneer wij geloven dat de Heilige Geest werkt door de middelen heen en door mensen heen, mogen wij dankbaar gebruik maken van de resultaten van dit onderzoek. Daarmee kunnen we iets leren over de situatie van onze onkerkelijke medemens en de mogelijkheden om de boodschap van de Bijbel zó onder woorden te brengen en uit te leven dat het zijn leven raakt.

Eerste fase: desinteresse of afkeer

Voor heel wat Nederlanders ligt alles wat met christendom te maken heeft volstrekt buiten het blikveld. Vaak gaat het om mensen die zelf niet godsdienstig zijn opgevoed en die andere dingen aan hun hoofd hebben: carrière, relaties enzovoort. Zij zien geloof als iets dat sommige mensen nu eenmaal doen. Zoals er ook mensen zijn die op Nieuwjaarsdag een duik nemen in de Noordzee. Geloven is voor hen weinig interessant, maar het schijnt sommige mensen een lekker gevoel te geven. Andere mensen hebben zelf een christelijke opvoeding gehad, maar ze hebben bewust afstand genomen. Soms spelen slechte ervaringen met de kerk een rol.

Het effect van de meeste evangelisatiepogingen bij deze mensen is nihil. Een beleefd ‘nee, dank u’ tegen een aangeboden folder, een schouderophalen bij zangers op de markt of irritatie bij ‘geloof-en-u-zult-behouden-woorden’-posters op het station is de gebruikelijke reactie. Wie met deze mensen in gesprek wil raken over het geloof, zal merken dat dat menselijk gesproken vrijwel onmogelijk is. Veel christenen beperken zich daarom tot oppervlakkige contacten. Maar er is meer mogelijk: gebed, een bewuste open houding naar de buitenwereld, bereidheid om je te verdiepen in het leven van een ander. Zo kan interesse groeien bij een buitenstaander.

Tweede fase: open contact met een christen

Wanneer christenen contacten hebben met niet-christenen, is het belangrijk dat zij zorgvuldig omgaan met mensen om hen heen. Attent, behulpzaam, eerlijk, vriendelijk zijn. Fouten eerlijk toegeven. Christen-zijn en een christelijke levensstijl horen bij elkaar. Christenen moeten leuke kennissen, burens enz. zijn, niet *ondanks* hun geloof, maar *met inbegrip van* hun geloof. Ook is het belangrijk dat je burens zien dat je geloof *echt* is en niet alleen bestaat uit het onderhouden van godsdienstige gewoonten. Tenslotte moeten niet-christenen zich *geaccepteerd* voelen door hun christelijke kennissen. Dat betekent dat christenen hen niet direct veroordelend tegemoet moeten treden of het beeld moeten versterken dat christen-zijn vooral bestaat uit veel dingen niet mogen. Het kan in deze fase ook goed zijn om je niet-christelijke burens eens uit te nodigen op je verjaardag met je christelijke vrienden en familie. De sleutel in deze fase is: laat zien hoe geloven ‘werkt’ in het dagelijks leven van christenen. Eerlijk, open, kwetsbaar zijn, daar draait het om.

Derde fase: interesse in het geloof van de christen

Het kan jaren duren voor een vriendschappelijke relatie tussen een niet-christen en een christen kan leiden tot interesse voor het geloof. Die interesse zal overigens in deze fase vooral gericht zijn op *jouw* geloof (‘hoe gaat dat bij jou?’) en niet zozeer op *het* geloof. De niet-christen gaat vragen aan je stellen. Waarom doe jij dit? Hoe ga jij om met dat? Het kan nu belangrijk zijn om je niet-christelijke burens eens uit te nodigen voor gemeente-activiteiten.

Waarom zijn die gezellige gemeentedagen vaak zo binnenkerkelijk gericht? Laat mensen eens proeven wat een christelijke gemeenschap inhoudt. Het is wel belangrijk om in deze fase niet al te zeer aan te dringen. Vrijblijvendheid en ongedwongenheid wordt erg op prijs gesteld.

Vierde fase: interesse in het christelijk geloof

De interesse van je niet-christelijke kennissen kan op een gegeven moment meer gaan omvatten dan interesse voor het geloof van hun burens. Ze willen meer weten over de Bijbel en ze komen met specifieke vragen over het geloof. Vooral *informatieve* literatuur is in deze fase van belang (dus niet al te zeer op onmiddellijke bekering gericht). Er zijn ook allerlei cursussen beschikbaar. De gebruikte middelen moeten in deze fase eerlijk zijn, professioneel verzorgd en gericht op het overbrengen van informatie. Het is beter ook nu nog niet aan te dringen op het nemen van een beslissing inzake persoonlijk geloof. We moeten mensen de tijd geven. Een keuze voor de eeuwigheid maken de meeste mensen niet in een moment.

Vijfde fase: openheid voor de mogelijkheid zelf christen te worden

De interesse voor het christelijk geloof van de zoeker wordt langzamerhand minder vrijblijvend. Soms spelen ingrijpende gebeurtenissen hierin een rol. In deze fase kunnen mensen soms heel moeilijke vragen hebben, maar die komen nu voort uit echte persoonlijke belangstelling. Het is juist nu heel belangrijk dat christenen in staat zijn om onder woorden te brengen hoe ze hun geloof zelf beleven. Je kunt mensen nu ook uitnodigen voor een open bijbelkring. Gesprekken met andere christenen kunnen mensen helpen om tot een persoonlijke overgave te komen, zoals de kamerling uit het Morenland na een indringend gesprek met Filippus vroeg: 'Wat verhindert mij gedoopt te worden?'

Zesde fase: een Nederlander wordt christen

Het is niet altijd precies te zeggen wanneer iemand christen wordt. God gaat in Zijn wijsheid en naar Zijn welbehagen verschillende wegen met ieder van ons. Sommige Nederlanders kwamen tot geloof in een kerkdienst, anderen tijdens een gesprek waarin voor hen werd gebeden en zij hun eerste gebed mochten opzenden. In sommige situaties kan het goed zijn om mensen aan te moedigen een stap te zetten tot een persoonlijke belijdenis. Het is belangrijk hier geen wetticisme te laten insluipen, zodat een bepaalde bekeringsmethodiek wordt opgelegd aan hen die christen willen worden. Er zijn veel mensen die niet een bepaald moment kunnen aanwijzen waarop zij christen werden, maar die leven in diepe afhankelijkheid van de Here. Hij weet wie de Zijnen zijn.

Wat betekent dit alles nu voor het evangelisatiewerk in de gemeente? René van Loon concludeert dat kerken een integraal belangstellendenbeleid nodig hebben. Veel evangelisatiewerk is eenzijdig gericht op een bepaalde groep mensen. Het is echter belangrijk dat een gemeente mensen kan benaderen in alle zes fasen. Tenslotte benadrukt hij zijn diepste overtuiging: dat deze zes fasen niet moeten worden verstaan als een automatisme, maar dat God Zelf door dit alles werkt en dat onze pogingen alleen zinvol zijn door Zijn verhoring van onze gebeden.

Dit artikel is, met toestemming van René van Loon, een sterk ingekorte bewerking van een lezing tijdens het lustrumsymposium van IFES-Nederland, 16 juni 1995. Een kopie van de volledige tekst is op te vragen bij het Landelijk Kerkelijk Bureau, t.n.v. S. Paas (evangelisatieconsulent). Voor vragen en informatie over een belangstellendenbeleid, materiaal, ideeën en adviezen kunt u ook bij hem terecht.